

<u>M-2024-0005</u> (Документтин шифры) 19 (Беттин саны) <u>06.11.2024</u> (Бекитилген датасы)	Ош мамлекеттик университети АКАДЕМИЯЛЫК САЯСАТЫ Ош мамлекеттик университетинде философиянын доктору (PhD) тармак боюнча докторду даярдоонун этикалык стандарттары жөнүндө Жобо	<u>M-2024-0005</u> (Шифр документа) 19 (Количество страниц) <u>06.11.2024</u> (Дата утверждения)	Ошский государственный университет АКАДЕМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА «Положение об этических стандартах для подготовки доктора философии (PhD)/доктора по профилю в Ошском государственном университете»
ОшМУнун ректорунун № 6266-ФХД/24 06.11.2024 буйругу менен БЕКИТИЛДИ «Ош мамлекеттик университетинде философиянын доктору (PhD) тармак боюнча докторду даярдоонун этикалык стандарттары жөнүндө» 2024-жыл	УТВЕРЖДЕНО приказом ректора ОшГУ № 6266-ФХД/24 от 06.11.2024 ПОЛОЖЕНИЕ «Положение об этических стандартах для подготовки доктора философии (PhD)/доктора по профилю в Ошском государственном университете» 2024 год		

ЧЕНЕМДИК ДОКУМЕНТТИН ПАСПОРТУ		ПАСПОРТ НОРМАТИВНОГО ДОКУМЕНТА	
Документтин аталышы	Ош мамлекеттик университетинде философиянын доктору (PhD) тармак боюнча докторду даярдоонун этикалык стандарттары жөнүндө Жобо	Название документа	Положение «Об этических стандартах для подготовки доктора философии (PhD)/доктора по профилю в Ошском государственном университете»
Документтин теги	Академиялык саясаты	Тег документа	Организационная-управленческая политика ОшГУ
Документтин түрү	Жобо	Тип документа	Положение
Бекитилген күнү	ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинин кезектеги отурумунун чечими менен 2024-жылдын 30-октябрындагы №2 протоколу, 06.11.2024-ж. №6266-ФХД/24 буйругу.	Дата утверждения	Принят решением очередного заседания Ученого совета ОшГУ протокол № 2 от 6 ноября 2024 года
Документтин шифри	М-2024-0005	Шифр документа	М-2024-0005
Документтин кыскача аннотациясы	Бул документте ОшМУда философиянын докторун PhD/тармак боюнча докторду даярдоодо этикалык стандарттардын жалпы жоболору, принциптери жана концепциялары каралат. Этикалык изилдөөнүн негизги принциптерине илимий ишмердүүлүктөн пайда алуу принциби, изилдөөнүн катышуучуларын адилеттүү тандоо принциби, субъекттин инсандыгын жана өз алдынчалыгын урматтоо принциби кирет	Аннотация документа	Настоящий документ рассматривает общие положения, принципы и понятия этических стандартов касательно подготовки доктора философии (PhD)/доктора по профилю в ОшГУ. Основные принципы этичного исследования включают в себя принцип пользы от исследовательской деятельности, принцип справедливого отбора участников исследования, принцип уважения к личности и автономии испытуемого. Положение является документом системы организационной-управленческой политики университета
ДОКУМЕНТТИН МАЗМУНУ		СОДЕРЖАНИЕ ДОКУМЕНТА	
Титулдук барак	1	Титульный лист	1
Нормативдик документтин паспорту	2	Паспорт нормативного документа	2
1. Жалпы жоболор	3	1. Общие положения	3
2. Окуу жайда PhD докторанттын этикасы	4	2. Этика докторанта PhD – в учебном заведении	4
3. Кызыкчылыктардын кагылышы	5	3. Конфликт интересов	5

4. Жетекчинин этикасы	6	4. Этика руководителя	6
5. PhD диссертацияда илимий-изилдөөнүн этикасы	8	5. Этика научных исследований – в диссертации PhD	8
6. Жоопкерчилик жана иликтөө	8	6. Ответственность и расследование	8
7. Илимий жетекчи менен PhD докторанттын ортосундагы жакшы мамилени сактоо	10	7. Поддержание хороших взаимоотношений научного руководителя с докторантом PhD	10
8. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн эрежелери	11	8. Порядок внесения изменений и дополнений	11

<u>М-2024-0005</u> (Документтин шифры) <u>06.11.2024</u> (Бекитилген датасы)	Ош мамлекеттик университети	<u>М-2024-0005</u> (Шифр документа) <u>06.11.2024</u> (Дата утверждения)	Ошский государственный университет
	АКАДЕМИЯЛЫК САЯСАТЫ		АКАДЕМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА
	Ош мамлекеттик университетинде философиянын доктору (PhD) тармак боюнча докторду даярдоонун этикалык стандарттары жөнүндө Жобо		«Положение об этических стандартах для подготовки доктора философии (PhD)/доктора по профилю в Ошском государственном университете»
1. Жалпы жоболор		1. Общие положения	
1.1. Бул Жобо төмөнкү ченемдик документтердин негизинде иштелип чыккан: - 2023-жылдын 11-августундагы № 179 Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамы - 2023-жылдын 8-ноябрындагы №170 Кыргыз Республикасынын «Илим жөнүндөгү» мыйзамы - Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 27-августундагы Жогорку окуу жайынан кийинки кесиптик билим берүүнүн PhD/тармак боюнча докторантурасын уюштуруу жана философия доктору (PhD)/тармак боюнча доктор окумуштуулук даражасын ыйгаруу тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу токтому		1.1. Настоящее Положение разработано на основе следующих нормативных документов: - Закон Кыргызской Республики «Об образовании» от 11.08.2023 г. №179. - Закон Кыргызской Республики «О науке» от 08.11.2023 г. №170. - Об утверждении Положения о порядке организации послевузовского профессионального образования докторантуры PhD/доктора по профилю и присуждения ученой степени доктора философии (PhD)/доктора по профилю. Постановление Правительства Кыргызской Республики от 27 августа 2024 года № 517	
1.2. Бул Жобо жеке адеп-ахлактык баалуулуктар, жүрүм-турум жана этикалык стандарттар үчүн жалпы негиздерди белгилейт		1.2. Настоящее Положение устанавливает общие рамки для личных нравственных ценностей, поведения и этических стандартов	

1.3. PhD докторанттар ички эмгек тартибин сактоого милдеттүү	1.3. Докторантам PhD необходимо соблюдать правила внутреннего трудового распорядка
1.4. Бул Жобо илимий изилдөөлөрдүн, басылмалардын этикалык стандарттарын жана академиялык чөйрөдөгү мамилелерди жөнгө салат	1.4. Настоящее Положение регулирует этические нормы научных исследований, публикаций, взаимоотношения в академической среде
1.5. Илимий этиканын принциптери • Мыйзамдуулук принциби; • чынчылдык жана ак ниеттүүлүк принциби; • өз ара ишеним принциби; • сылыктык жана сабырдуулук принциби; • калыстык жана объективдүүлүк принциби; • компетенттүүлүк жана кесипкөйлүк принциби; - ак ниеттүүлүктүн жана жоопкерчиликтин принциби; • шериктештик жана өз ара жардамдашуу принциби; • өз ара урматтоо принциби; • принцип почтительности Этикалык изилдөөнүн негизги принциптерине илимий ишмердүүлүктөн пайда алуу принциби, изилдөөнүн катышуучуларын адилеттүү тандоо принциби, инсанды жана субъекттин автономиясын сыйлоо принциби кирет	1.5. Принципы научной этики • принцип законности; • принцип честности и порядочности; • принцип взаимного доверия; • принцип вежливости и толерантности; • принцип справедливости и объективности; • принцип компетентности и профессионализма; • принцип добросовестности и ответственности; • принцип партнерства и взаимопомощи; • принцип взаимоуважения; • принцип почтительности Основные принципы этического исследования включают в себя принцип пользы от исследовательской деятельности, принцип справедливого отбора участников исследования, принцип уважения к личности и автономии испытуемого
1.6. Бул жободо төмөнкүдөй түшүнүктөр колдонулат: “Этика” – адеп-ахлак жана адеп-ахлактын маңызы, мыйзам ченемдүүлүктөрү жана иштөөсү жөнүндөгү философиялык илим. Башкача айтканда, бул адамдардын белгилүү бир тобунун жүрүм-турумунун нормалары жана адеп-ахлактык абалы. Илимий этика – бул дагы окумуштуулар илимий ишмердүүлүктө карманган, илимдин иштешин камсыз кылган моралдык принциптердин жыйындысы. Изилдөө этикасы – бул окутуучулук жана илимий-изилдөө ишмердүүлүгүнүн контекстинде негизги этикалык принциптерди иштеп чыгуу. Этикалык дилемманы жана этикалык стандарттарды бузуу тобокелдиктерин таануу көндүмдөрүн өнүктүрүү, ошондой эле этикалык принциптерди бузуунун кыска мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү кесепеттери жөнүндө түшүнүктү калыптандыруу.	1.6. В настоящем положении применяются следующие понятия «Этика» – это философская наука о сущности, закономерностях и функционировании морали и нравственности. Другими словами, это нормы поведения и состояние морали определенной группы людей. Научная этика – это и совокупность моральных принципов, которых придерживаются учёные в научной деятельности, и которые обеспечивают функционирование науки. Этика научного исследования – это освоение основных этических принципов в контексте педагогической и исследовательской деятельности. Формирование навыка распознавания этической дилеммы и рисков нарушения этических стандартов, а также развития понимания краткосрочных и долгосрочных последствий нарушения этических принципов.

Илимий басылмалардагы этика – илимий басылмаларды түзүү, жайылтуу жана пайдалануу процессинде авторлордун, рецензенттердин, редакторлордун жана басмачылардын ортосундагы мамилелердеги кесиптик жүрүм-турум стандарттарынын системасы. Плагиат – бул автордук укукту бузган учурлардын бири болуп саналат. Автордук укук материалдык критерийлер боюнча эки топко бөлүнөт: жеке мүлктүк эмес (автордун ысымга болгон укугу, автордук укугу, чыгармага кол тийбестик укугу ж.б.) жана өзгөчө (мүлктүк). Плагиат – бул башка адамдардын тексттерин, идеяларын жана чечимдерин кийин жеке кызыкчылыктар үчүн пайдалануу менен уурдоо. “Плагиат” деген сөз өзгөчө диссертацияларда башка адамдардын илимий иштеринин үзүндүлөрүн булагын көрсөтпөстөн көчүрүү контекстинде колдонулат. Моралдык жоопкерчилик – этикалык нормаларды бузгандыгы үчүн жоопкерчилик чарасы. Чынчыл изилдөө – илимий-изилдөө ишмердүүлүгүндө плагиат, паракорлук, мыйзамсыз киреше алуу сыяктуу ак ниетсиз аракеттерге жол берилбестиги. Атаандаш кызыгуу – башка изилдөөчүлөр тарабынан параллелдүү жүргүзүлүп жаткан ар кандай кызыгуу же изилдөө	Этика научных публикаций – это система норм профессионального поведения во взаимоотношениях авторов, рецензентов, редакторов, издателей в процессе создания, распространения и использования научных публикаций. Плагиат – это один из случаев нарушения авторских прав. Авторские права по материальному критерию можно разделить на две группы: личные неимущественные (право автора на имя, право авторства, право на неприкосновенность произведения и др.) и исключительные (имущественные). Плагиат это воровство чужих текстов, идей и решений с последующим их использованием в корыстных целях. Особенно часто слово «плагиат» используется в контексте копирования фрагментов чужих научных работ в диссертациях без указания источника. Моральная ответственность – мера ответственности за нарушение этических норм. Честное исследование – недопустимость недобросовестных поступков в исследовательской деятельности, таких как плагиат, подкуп, извлечение незаконных доходов. Конкурирующий интерес – какой-либо интерес или исследование, ведущееся параллельно другими исследователями
2. Окуу жайдагы PhD докторанттын этикасы	2. Этика докторанта PhD – в учебном заведении
2.1. Окуу тартибин сактоо	2.1. Соблюдать учебную дисциплину
2.2. Окутуучуларга урмат көрсөтүү жана баш ийүүнү сактоо	2.2. Проявлять уважение к преподавателям и соблюдать субординацию.
2.3. Адеп-ахлаксыз жүрүм-турумга (жаман жана уятсыз сөздөр) жол бербөө	2.3. Не допускать аморальное поведение (сквернословие и нецензурную речь)
2.4. Университеттин сыртында окуу жайдын дресс-кодуна ылайык жупуну жана тыкан кийинүү	2.4. Одеваться скромно и опрятно, в соответствии с дресс-кодом учебного заведения – за пределами университета
2.5. PhD докторанты жеке жактыруу же пайда алуу үчүн университеттин расмий статусун колдонбошу керек	2.5. Докторант PhD не должен использовать официальный статус университета для получения личных услуг и выгод

2.6. Университеттин PhD докторанты иш алып барууда же өзүнүн көз карашын ачык айтууда өзүнүн атынан иш алып барарын жана университеттин көз карашын билдирбей турганын ачык айтууга тийиш	2.6. Действуя или излагая свои взгляды публично, докторант PhD университета должен четко заявить, что он действует от своего лица и не представляет точку зрения университета
2.7. PhD докторанттар университеттин аталышын жана визуалдык идентификациясын (логотипти) университетте илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүнүн контекстинен башка учурларда колдоно алышпайт	2.7. Докторанты PhD не могут использовать название и визуальную идентификацию (логотип) университета, кроме как в контексте выполнения своей научноисследовательской работы в университете
2.8. PhD докторанттар коомдо өзүн академиялык чөйрөдө белгиленген моралдык-этикалык нормаларга ылайык алып жүрүүгө тийиш	2.8. Докторанты PhD должны вести себя в обществе в соответствии с моральноэтическими нормами, сложившимися в академической среде.
2.9. Ар бир PhD докторант профессионалдык деңгээлдеги заманбап талаптарга гана жооп бербестен, жогорку моралдык стандарттарга да жооп бериши керек	2.9. Каждый докторант PhD должен отвечать не только современным требованиям к профессиональному уровню, но и высоким нравственным нормам
2.10. PhD докторанты > Кыргыз Республикасынын Конституциясын жана мыйзамдарын, Уставды, «Ички тартипти» жана изденүүчүлөрдүн ишмердүүлүгүн, укуктарын жана милдеттерин жөнгө салуучу башка ченемдик укуктук актыларды сактайт; > Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдорун, улуттук маданиятын, тарыхын жана мамлекеттүүлүгүн билет жана урматтайт, университеттин салттарын кылдаттык менен сактайт жана өркүндөтөт; > Администрация, окутуучулар, кызматкерлер жана башка университеттин студенттери менен баарлашууда сылык, туура жана кунт коюп мамиле кылат; > Тегине жана улутуна, социалдык абалына, диний же идеологиялык ишенимине карабастан бардык адамга урмат-сый менен мамиле кылат; > Кыргыз Республикасында жашаган кыргыздардын жана башка элдердин улуттук каада-салттарын жана улуттук мурастарын урматтайт жана коргойт; > Окуу дисциплиналарынын бардык түрлөрүнө жана контролдун формаларына абийирдуулук менен мамиле кылат; > Окуу имараттарында, спорт залдарында, жатаканаларында жана университеттин бардык аймагында тазалыкты жана тартипти сактайт; > Сүйлөө маданиятына, баарлашуу стилине кам көрөт;	2.10. Докторант PhD > Соблюдает Конституцию и законы КР, Устав, «Правила внутреннего распорядка», и другие нормативные положения, регулирующие деятельность, права и обязанности обучающихся; > Знает и чтит государственные символы Кыргызской Республики, национальную культуру, историю и государственность, бережно хранит и приумножает традиции вуза; > Проявляет вежливость, корректность и внимательность в общении с администрацией, преподавателями, сотрудниками и с другими студентами вуза; > Относится с уважением к любому человеку независимо от его происхождения и национальности, социального статуса, религиозных или мировоззренческих убеждений; > Уважает и защищает национальные традиции и национальное достояние кыргызов и других народов, проживающих в Кыргызской Республике; > Добросовестно относится ко всем видам учебных занятий и формам контроля; > Соблюдает чистоту и порядок в учебных корпусах, спортивных залах, общежитиях и на всей территории вуза; > Заботиться о культуре своей речи и стиле общения; > Соблюдает тишину в библиотеке, учебных аудиториях и других

> Китепканада, окуу кааналарында жана башка коомдук эс алуу жайларында окуу, тарбиялоо жана илимий иш-чаралар үчүн тынчтыкты сактайт; > Университеттин мүлкүнүн сакталышына кам көрөт жана анын аймагында вандализмди алдын алат; > Университеттин китепканасына жана маалымат ресурстарына этият мамиле жасап, аларга карата этиятсыздык же саботаждык жүрүм-турумдан качат; > Тыкан көрүнөт, анын сырткы көрүнүшү эстетикалык стандарттарга жооп берет; > Сергек жашоо образын алып жүрөт жана жайылтат, өзүнүн маданий, адеп-ахлактык жана физикалык деңгээлин жогорулатууга умтулат, университеттин коомдук, маданий, илимий жана спорттук жашоосуна активдүү катышат	помещений общего досуга, предназначенных для учебной, тренировочной и научной деятельности; > Заботится о сохранности имущества вуза и пресекает проявления вандализма на его территории; > Бережно относится к библиотечно-информационным ресурсам вуза, не допуская небрежного или вредительского отношения к ним; > Опрятно выглядит, его внешний вид соответствует эстетическим нормам; > Ведет и пропагандирует здоровый образ жизни, стремится к повышению своего культурного, нравственного и физического уровня, принимает активное участие в общественно-культурной, научной и спортивной жизни вуза
2.11. PhD докторанты өзүнүн тарбиялык милдеттерин так аткарып, төмөндөгүлөргө жол бербейт: > Плагиат; > Жасалмачылык; > Билимди текшерүүнүн ар кандай формаларынын бардык этаптарында көчүрүп жазуу баракчаларын (списывание), жакындаштырылган сөздөрдү (подсказка) жана жашыруун эскертме (шпаргалка) колдонуу; > Жогорку баа алуу үчүн үй-бүлө же жумуш байланыштарын колдонуу; > Коррупциялык аракеттер; > Окутуучуну алдоо жана ага карата сыйлабастык; > Жүйөлүү себепсиз келбей калуу жана кечигүүлөр; > "Жогорку окуу жайында да, анын сыртында да укукка каршы жоруктарды жасоо." > Сабак учурунда талашуу (же каршылык көрсөтүү); > Сабак учурунда жана танаписте университеттин коридорлорунда катуу сүйлөө жана башка ызы-чуу чыгаруу; > Окуутучу менен өз упайындан башка упайларды талкуулоо; > Өлкөдөгү тартипти бузууга багытталган маалыматтарды таратуу, ошондой эле уруксат берилбеген чогулуштарга, демонстрацияларга, митингдерге, пикеттерге, акцияларга жана жүрүштөргө катышуу;	2.11. Докторант PhD строго выполняя свои учебные обязанности, не допускает: > Плагиат; > Подлог; > Использование шпаргалок, списывание и подсказки на всех этапах разных форм контроля знаний; > Использование родственных или служебных связей для получения более высокой оценки; > Взятничество; > Обман преподавателя и неуважительное отношение к нему; > Прогулов и опозданий без уважительной причины; > Противоправных поступков как в вузе, так и за его пределами; > Пререканий во время занятий; > Громких разговоров и прочего шума в коридорах университета во время занятий и перемен; > Обсуждения с преподавателем чьих-либо баллов кроме собственных; > Распространения информации, направленной на дестабилизацию порядка в стране, а также участие в

> Университеттин кызыкчылыгына каршы келген жана аброюна доо кетируучү ар кандай иштерге катышуудан алыс болуу; > Ушул Жобонун талаптары бузулганын аныктаган учурда, аны өз күчү менен токтотууга аракет кылат же бул тууралуу студенттик өз алдынча башкаруу органдарына же университет администрациясына билдирет.	несанкционированных собраниях, демонстрациях, митингах, пикетах, акциях и шествиях; > Воздерживается от участия в какой-либо деятельности, противоречащей интересам вуза, наносящей урон имиджу и репутации вуза; > Обнаружив нарушение положений настоящего Положения, пытается пресечь его собственными силами или извещает об этом органы студенческого самоуправления или администрацию вуза
3. Кызыкчылыктардын кагылышы	3. Конфликт интересов
3.1. Кызыкчылыктардын кагылышуусу – PhD докторанттын жеке кызыкчылыгы чечим кабыл алуу процессине таасирин тийгизип, ошону менен коомдун же кызматкердин иш берүүчүсү болгон уюмдун кызыкчылыктарына зыян келтириши мүмкүн болгон кырдаал	3.1. Конфликт интересов — ситуация, при которой личная заинтересованность докторанта PhD может повлиять на процесс принятия решения и таким образом, принести ущерб интересам общества либо организации, являющейся работодателем сотрудника
3.2. Кызыкчылыктардын кагылышуусу жеке же жеке кызыкчылыктар кесиптик пикирге же жеке, финансылык же кесиптик пайда алып келген аракеттерге таасир эткенде пайда болушу мүмкүн. Изилдөөчүнүн жагымдуу натыйжага умтулуусу катышуучунун коопсуздугуна таасир этиши мүмкүн	3.2. Конфликт интересов может возникать, если частный или личный интерес влияет на профессиональное мнение или действия, что приводит к личной, финансовой или профессиональной выгоде. Желание исследователя получить благоприятный результат может влиять на безопасность участника
3.3. Изилдөөдө кызыкчылыктардын кагылышуусуна мисалдар. Изилдөө маалыматтарына таасир этүү максатын көздөгөн компаниядан белектерди алуу, мисалы, азык-түлүк, документтердин үлгүлөрү ж.б. Негизги этаптарга жетишүү үчүн сыйлыктарды алуу, мисалы, төлөмдөр, акциялар, белектер ж.б.	3.3. Примеры конфликта интересов в исследовании. Получение подарков, например продуктов питания, образцов документов и т. д. от компании, которые можно интерпретировать как желание повлиять на данные исследования. Получение вознаграждения за достижение ключевых этапов, например платежей, акционерного опциона, подарков и т. д.
3.4. Басылмалардагы кызыкчылыктардын кагылышуусу – эгерде ал өзүнүн потенциалдуу кызыкчылыктарынын булактарын көрсөтпөсө (белгилебесе), автордун аброюна шек келтирип, анын калыстыгына шек туудурган жагдайды ачыкка чыгарбоо. Кызыкчылыктардын кагылышуусу негизги кызыкчылыкка (мисалы, бейтаптардын жыргалчылыгы же изилдөөнүн негиздүүлүгү) тиешелүү кесипкөй пикирге экинчи даражадагы кызыкчылык (анын ичинде каржылык пайда же жеке атаандаштык) таасир этиши мүмкүн болгондо пайда болот	3.4. Конфликт интересов в публикациях – это ситуация, неосвещение которой может подорвать репутацию автора ввиду наличия сомнения в его беспристрастности в случае, если он не указал на источники его потенциальной заинтересованности. Конфликт интересов существует, когда профессиональное суждение в отношении первичного интереса (например, благополучие пациентов или состоятельность исследования) может оказаться под влиянием вторичного интереса (в том числе финансовая выгода или личное соперничество)
3.5. PhD докторанттардан максималдуу түрдө изилдөөнүн катышуучуларынын жана коомчулуктун кызыкчылыктарына ылайык	3.5. От докторантов PhD ожидается, что они будут действовать максимально в интересах участников исследований и общества.

аракеттенүү күтүлүүдө. Изилдөөчүлөр изилдөө процессинин кандайдыр бир аспектилерин боюнча алардын чечимдерине туура эмес таасир этиши мүмкүн болгон потенциалдуу кызыкчылыктарды аныкташы керек жана ошону менен кызыкчылыктардын кагылышын жаратышы керек. Бир жактуу жана адилетсиз чечимдер изилдөөнүн жана изилдөөчүнүн объективдүүлүгүнө жана системалуулугуна шек туудурат. Мындай чечимдер изилдөөнүн катышуучуларына олуттуу зыян келтирет, ошондой эле бүтүндөй изилдөө долбоорун дискредитациялайт. Мындай көрүнүштөрдү болтурбоо же минималдаштыруу чаралары "кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу" деп аталат. Төмөндө изилдөөлөрдөгү кызыкчылыктардын кагылышуусун башкарууда этикалык жүрүм-турумдун стандартын чагылдырган пункттар келтирилген	Исследователи должны идентифицировать потенциальные интересы, которые могут ненадлежащем образом повлиять на их решения в отношении того или иного аспекта процесса исследования и, таким образом, создать конфликт интересов. Предвзятые и несправедливые решения вызывают сомнения в объективности и системности исследования и исследователя. Такие решения несут серьезные риски нанесения вреда участникам исследования, а также дискредитации исследовательского проекта в целом. Меры по недопущению или минимизации таких явлений называются «управлением конфликтами интересов». Далее представлены пункты, которые представляют собой эталон этического поведения в ходе управления конфликтами интересов в исследовании
3.6. PhD докторант этика боюнча түзүлгөн комиссияга пайда болгон же мүмкүн болуучу кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө дароо билдирет. Бул комиссия уюм тарабынан бекитилген тартипте изилдөөчүнүн же башка жактын кызыкчылыктардын кагылышуусу болгон ишке катышуу мүмкүнчүлүгү жөнүндө чечим кабыл алат	3.6. Докторант PhD незамедлительно сообщает Комиссии по этике о существующем или потенциальном конфликте интересов. Данная комиссия в соответствии с порядком, утвержденным в организации, принимает решение о возможности участия исследователя или иного лица в деятельности, сопряженной с конфликтом интересов.
3.7. PhD докторант кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу жана минималдаштыруу үчүн чараларды көрүшү керек. а. мындай чыр-чатакты этика боюнча комиссиясына маалымдоо; б. негизделген макулдуктун текстине кызыкчылыктардын иш жүзүндөгү жана/же потенциалдуу кагылышуусу жөнүндө маалыматтарды киргизүү; с. кызыкчылыктардын кагылышына байланыштуу функцияны башка көз карандысыз адамга же үчүнчү тараптын уюмуна өткөрүп берүү	3.7. Докторант PhD должен принять меры по управлению и минимизации любого конфликта интересов. Такие меры могут включать, но не ограничиваться следующим: а. информирование Комиссии по этике о таком конфликте; б. включение сведений о фактическом и/или потенциальном конфликте интересов в текст информированного согласия; с. делегирование функции, связанной с конфликтом интересов, какому-либо другому независимому лицу или сторонней организации
3.8. PhD докторант кызыкчылыктардын кагылышынын булагы болушу мүмкүн болгон үчүнчү жактар менен болгон ар кандай жеке, ишкердик жана каржылык мамилелер жөнүндө маалымат отчеттук документтерде тийиштүү түрдө чагылдырылышын камсыз кылууга тийиш	3.8. Докторант PhD должен убедиться в том, что информация о любых личных, деловых и финансовых взаимоотношениях с третьими лицами, которые могут выступить источником конфликта интересов, соответствующим образом отражена в отчетных документах
3.9. PhD докторант ошондой эле академиялык иштерди (диссертация, макала, китеп ж.б.) жана конкурстук изилдөө сунуштамаларын баалоого	3.9. Докторант PhD также обязан заявлять о наличии конфликта интересов в случаях его привлечения в качестве рецензента или

рецензент же эксперт катары катышкан учурларда кызыкчылыктардын кагылышуусу бар экендигин билдирүүгө милдеттүү	эксперта по оценке академических работ (диссертация, статья, книга, др.) и конкурсных исследовательских заявок
4. Жетекчинин этикасы	4. Этика руководителя
4.1. Кесиптик этиканын жалпы принциптеринин негизинде жетекчи төмөнкүлөргө тийиш: > Кесипкөй, теориялык билимдерин жана мугалимдик чеберчилигин жогорулатуу боюнча тынымсыз иштөөгө, билимди ак ниеттүү изденүүнүн негизинде илимий изилдөө иштерин активдүү иш алып барууга, далилдерди, чечимдин калыстыгын жана жыйынтыктарды билдирүүдө кынтыксыз мамиле кылууга; > Кесиптештерине жана докторанттарга кесиптик баа берүүдө калыс жана бейтарап болуу; > Моралдын, этиканын, адептүүлүктүн жана интеллекттин үлгүсү, мамлекеттүүлүктүн активдүү жайылтуучусу, улуттар аралык жана этникалык араздашуулардын ар кандай көрүнүштөрүнүн, коррупция, тартипсиздик жана жоопкерсиздикке принциптүү каршы чыгууга; > Өзүнө, өзүнүн сөздөрүнө жана иш-аракетине талап койгон, катасын ачык моюнга алып жана аны ак ниет менен оңдогон; > PhD докторанттарга эмгек жана окуу тартибин сактоонун жана кесиптештерин сыйлоонун зарылдыгын далилдөөгө жеке өзү үлгү болуусу	4.1. Исходя из общих принципов профессиональной этики, руководитель должен быть: > Профессионалом, постоянно работающим над повышением своих теоретических знаний и педагогического мастерства, активно вести исследовательскую и научную деятельность на основе честного поиска знаний, должным образом обеспечивая доказательность, беспристрастность суждений и добросовестность при сообщении результатов; > Честным и беспристрастным в профессиональной оценке своих коллег и докторантов; > Образцом порядочности и интеллигентности, морали и нравственности, активным пропагандистом государственности, принципиальным противником любых проявлений межнациональных и межэтнических распрей, коррупции, недисциплинированности и безответственности; > Требовательным к себе, к своим словам и поступкам, открыто признавать свои ошибки и добросовестно их исправлять; > Личным примером доказывать докторантам необходимость соблюдения правил трудовой и учебной дисциплины, уважительного отношения к коллегам
4.2. Жетекчи төмөндөгүлөргө милдеттүү: > Өзүнүн ишмердүүлүгүн жогорку профессионалдык деңгээлде жүргүзүүгө, бекитилген иш программасына ылайык окутулган окуу предметтерин, курстарын, дисциплиналарды (модульдарын) толук ишке ашырууну камсыз кылууга; > Окутулуп жаткан предметтин үлгүлүү көрүнүшүн жана ага тиешелүү билимин көрсөтүүгө; > Укуктук, адеп-ахлактык жана этикалык ченемдерди сактоого, кесиптик этиканын талаптарын сактоого; > Окуп жаткандардын жана билим берүүдөгү башка катышуучулардын тегине, социалдык, кызматтык жана мүлктүк абалына, жынысына,	4.2. Руководитель обязан: > Осуществлять свою деятельность на высоком профессиональном уровне, обеспечивать в полном объеме реализацию преподаваемых учебных: предмета, курса, дисциплины (модуля) в соответствии с утвержденной рабочей программой; > Демонстрировать образцовый внешний вид и соответствующие знания преподаваемого предмета; > Соблюдать правовые, нравственные и этические нормы, следовать требованиям профессиональной этики; > Уважать честь и достоинство обучающихся и других участников образовательных отношений, уважать честь и достоинство человека

расасына, улутуна, тилине, динге болгон мамилесине, ынанымдарына, жашаган жерине же башка ар кандай жагдайларга карабастан адамдын жана жарандын ар-намысын жана кадыр-баркын урматтоо; > PhD докторанттардын таанып-билүүчүлүк активдүүлүгүн, өз алдынчалыгын, демилгесин, чыгармачылык жөндөмүн өнүктүрүү, жарандык позицияны, азыркы дүйнөнүн шарттарында эмгекке жана жашоого жөндөмдүүлүгүн калыптандыруу, окутуучунун сергек жана коопсуз жашоо маданиятын калыптандыруу; > Окутуунун жана тарбиялоонун педагогикалык жактан негизделген жана жогорку сапаттагы билим берүүнү камсыз кылуучу формаларын, методдорун колдонуу; > Кесиптик деңгээлин системалуу түрдө жогорулатуу; > Эмгек мыйзамдарына ылайык ишке кирүүдө алдын ала мезгил-мезгили менен медициналык кароодон, ошондой эле иш берүүчүнүн жолдомосу боюнча кезексиз медициналык кароодон өтүүгө; > Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жаатындагы билимдерин жана көндүмдөрүн окутуудан жана текшерүүдөн өтүү; > Өзүнүн сүйлөө жана баарлашуу маданиятына кам көрөт; > PhD докторанттардын жүрүм-турумун жана жетишкендиктерин баалоодо алардын өзүн-өзү сыйлоосун жана өз күчүнө болгон ишенимин бекемдөөгө, өркүндөтүү мүмкүнчүлүктөрүн көрсөтүүгө, окутуунун мотивациясын жогорулатууга умтулуусу керек; > Бардык окуучуларына бирдей кайрымдуу жана колдоочу болуу; > Жогорку кесипкөйлүктүн жана калыстыктын үлгүсү болуу; > Позитивдүү руханий жана психологиялык чөйрөнү жайылтуу; > Тууганчылыгы, жарандыгы, жынысы жана теги боюнча басмырлоо учурларынын алдын алуу; > Жетекчи жынысы эркек, ал эми докторант аял жана тескерисинче болгон учурларда боюнча кандайдыр бир кодулоого (куугунтуктоого, мажбурлоого) жол бербөөгө; > PhD докторантты жана анын унаасын жеке, үй-бүлөлүк жана чарбалык максаттарда пайдаланууга жол бербөө	и гражданина независимо от происхождения, социального, должностного и имущественного положения, пола, расы, национальности, языка, отношения к религии, убеждений, места жительства или любых иных обстоятельств; > Развивать у докторантов познавательную активность, самостоятельность, инициативу, творческие способности, формировать гражданскую позицию, способность к труду и жизни в условиях современного мира, формировать у обучающего культуру здорового и безопасного образа жизни; > Применять педагогически обоснованные и обеспечивающие высокое качество образования формы, методы обучения и воспитания; > Систематически повышать свой профессиональный уровень; > Проходить в соответствии с трудовым законодательством предварительные при поступлении на работу периодические медицинские осмотры, а также внеочередные медицинские осмотры по направлению Работодателя; > Проходить в установленном законодательством КР порядке обучение и проверку знаний и навыков в области охраны труда и техники безопасности; > Заботится о культуре своей речи и общения; > При оценке поведения и достижений докторантов должен стремиться укреплять их самоуважение и веру в свои силы, показывать им возможности совершенствования, повышать мотивацию обучения; > Быть одинаково доброжелательным и благосклонным ко всем своим обучающимся; > Быть примером высокого профессионализма, беспристрастности и справедливости; > Способствовать формированию позитивной духовной и психологической среды; > Предотвращать случаи дискриминации по признакам родства, гражданства, пола и происхождения;
---	--

	> Не допускать какие-либо дискриминации (приставания, принуждения) по половому признаку в случаях, когда руководитель мужчина, а докторант женщина и наоборот; > Не допускать использование PhD докторанта и его автотранспорт в личных, семейных и хозяйственных целях
4.3. Окутуучуларга төмөнкүлөргө тыюу салынат: > Окутуу учурунда педагогикалык кызматкерлерди түздөн-түз жумушунан алыстатуу, өндүрүштүк иш-аракеттерге байланышпаган ар кандай иш-чараларды жана тапшырмаларды аткартуу; > ЖОЖдун жетекчиси же окуу иштери боюнча проректор менен макулдашпастан бөтөн адамдарды сабакка чакырууга; > Педагогикалык кызматкерлерге сабактарды өткөрүү учурунда жана окуучулардын катышуусунда алардын иши боюнча сын-пикирлерди айтуу; > Билим берүү ишине саясий үгүт жүргүзүү, докторанттарды саясий, диний же башка ынандарды кабыл алууга мажбурлоо же алардан баш тартуу, социалдык, расалык, улуттук же диний араздашууну козутуу, ошондой эле окуп жаткандарды Кыргыз Республикасынын Конституциясына карама-каршы келген аракеттерге үндөө үчүн пайдалануу; > Окуу графигин өзү каалагандай өзгөртүү; > Сабактардын узактыгын өзгөртүү жана алардын ортосундагы тыныгууларды (өзгөрүүлөр) жокко чыгаруу; > Кызматтык абалынан кыянаттык менен пайдалануу	4.3. Преподавателю не следует: > Отвлекать педагогических работников в учебное время от их непосредственной работы, для выполнения разного рода мероприятий и поручений, не связанных с производственной деятельностью; > Приглашать на занятия посторонних лиц без согласования с руководителем вуза или проректора по Учебной работе; > Делать педагогическим работникам замечания по поводу их работы во время проведения занятий и в присутствии учащихся; > Использовать образовательную деятельность для политической агитации, принуждения докторантов к принятию политических, религиозных или иных убеждений либо отказу от них, для разжигания социальной, расовой, национальной или религиозной розни, а также для побуждения обучающихся к действиям, противоречащим Конституции КР; > Изменять по своему усмотрению расписание занятий; > Отменять, изменять продолжительность занятий и перерывов (перемен) между ними; > Злоупотреблять своим служебным положением.
5. PhD диссертацияда илимий изилдөөнүн этикасы	5. Этика научных исследований – в диссертации
5.1. PhD докторанттын жеке кызыкчылыгы илимий изилдөөнүн натыйжаларына же материалдын презентациясына таасир этип, өз аракеттери менен коомго да, жеке адамдарга да зыян келтириши мүмкүн болгон кызыкчылыктардын кагылышуусунун көйгөйү. Мындай учурда маалыматтын аныктыгы үчүн жоопкерчилик авторлорго жүктөлөт	5.1. Проблема возникновения конфликта интересов, когда личная заинтересованность докторанта PhD может повлиять на результаты исследования или изложение материала, причинив своими действиями ущерб как обществу, так и отдельным лицам. В данном случае ответственность за достоверность информации предполагается за авторами

5.2. Плагиат – илимий басылмалардын этикасынын чөйрөсүндөгү эң кеңири тараган мыйзам бузуулардын бири	5.2. Плагиат одно из наиболее распространенных нарушений в сфере этики научных публикации
5.3. Автордун өзү мурда жарыяланган өзүнүн чыгармаларына шилтеме жасаган учурда да автоплагиатка жол берилбейт	5.3. Не допускается также самоплагиат, когда сам автор ссылается на свои же работы, опубликованные ранее
5.4. Заманбап этикада жоопкерчилик маселеси жеке эркиндик жана моралдык тандоо маселелери менен тыгыз байланышкан. Моралдык жоопкерчилик адамдын коомдук зарылчылык менен жеке кызыкчылыктын ортосундагы карама-каршылыктарды чечүүгө жөндөмдүүлүгү катары көрүнөт. Илимий изилдөөлөр моралдык жоопкерчилик менен жеке кызыкчылыктын ортосунда тандоого шарт түзбөшү керек	5.4. В современной этике проблема ответственности тесно связана с вопросами свободы личности и морального выбора. Моральная ответственность проявляется, как способность человека к решению противоречий между общественной необходимостью и личной заинтересованностью. При проведении научных исследований не должны создаваться условия для выбора между моральной ответственностью и личной заинтересованностью
5.5. Илимий ишмердүүлүк чынчыл издөөгө жана чындыкка умтулууга негизделет. PhD докторанттардын жүрүм-туруму адептүү жана жоопкерчиликтүү болууга тийиш	5.5. Научная деятельность основывается на честном исследовании и стремлении к истине. Поведение докторантов должно быть моральным и ответственным
5.6. Изилдөө коомго жана айлана-чөйрөгө зыян келтирбеши керек	5.6. Исследования не должны причинять вред обществу и окружающей среде
5.7. Төмөнкүлөрдү камтыган академиялык абийирдүүлүктүн бузулушунан качуу керек: - жок булак, жаңылыш баракча; - авторлоштор кожоюндар же инвесторлор болуп саналса (авторлукту таңуулоо); - компьютерди же кол менен жазылган маалыматтарды уурдоо; - жасалма кол коюулар, күбөлүктөр жана башка документтер; - плагиат - идеялар, маалыматтар өзүнүкү катары берилбейт (булактары көрсөтүлбөйт, башка адамдардын идеясын келтирүүдө тырмакчалар колдонулбайт); - кесиптешинин ишин туура эмес сындоо (атаандаштык, кесипкөйлүккө байланышпаган мотивдер); академиялык пара алуу (академиялык кызматтар үчүн сунуш же сыйлык) - басылмаларда:	5.7. Не допускать нарушений академической честности, к которым относятся: - несуществующий источник, ошибочная страница; - соавторами являются начальники или инвесторы (навязывание авторства); - кража компьютерных или рукописных данных; - поддельные подписи, сертификаты и другие документы; - плагиат - идеи, данные не представлены как собственные (не указаны источники, не оформлены кавычки при цитировании чужих идей); - некорректная критика работы коллеги (конкуренция, мотивы не связанные с профессионализмом); академическое взяточничество (предложение или вознаграждение за академические сервисы) - в публикациях:
5.8. Жарыялоо илимпоздорду дисциплинардык байланыштын жана чакыруунун негизи, автордун белгилүү бир илимий чөйрөгө таандык экендигин тастыктоо жана анын кесиптик ишмердигин тастыктоо болуп саналат	5.8. Публикация является основой дисциплинарного общения и призвания ученых, доказательством принадлежности автора к определенному научному сообществу и подтверждением его профессиональной деятельности
5.9. Басмачылардын илимий басылмаларына коюлган талаптарды сактоо	5.9. Соблюдать требования, предъявляемые к научным публикациям от издательств

5.10. Кесиптик терминдердин колдонулушун кылдаттык менен көзөмөлдөө	5.10. Внимательно следить за применением профессиональных терминов
5.11. Жүргүзүлгөн изилдөөнүн түпнуска текстин өз убагында тапшыруу	5.11. Своевременно представлять оригинал текста проведенного исследования
5.12. Атаандашкан кызыкчылыктар, концепциялар бар болсо, кызыкчылыктардын потенциалдуу кагылышуусу жөнүндө кабарлоо	5.12. Сообщать о любых потенциальных конфликтах интересов, если есть конкурирующий интерес, понятие
5.13. Жүргүзүлгөн изилдөөнүн түпнуска текстине тиркелген документтердеги максималдуу так маалыматтарды тапшыруу	5.13. Подавать максимально точные данные в прилагаемых документах к оригиналу тексту проведенного исследования
6. Жоопкерчилик жана иликтөө	6. Ответственность и расследование
6.1. Мыйзамсыз этикага туура келбеген жүрүм-турум аныкталгандан кийин ар кандай адам тарабынан жетекчинин назарына жеткирилет	6.1. Неправомерное неэтическое поведение при выявлении доводится до сведения руководителя любым лицом
6.2. Этикалык нормалардын бузулушун атайын түзүлгөн комиссия иликтеши керек	6.2. Нарушение этических норм должно быть расследовано специально созданной комиссией
6.3. Бузууларды тапкан адам тиешелүү далилдер менен толук маалыматты берүүгө милдеттүү	6.3. Тот, кто выявил нарушения обязан предоставить исчерпывающую информацию с соответствующими доказательствами
6.4. ЖОЖдун кызматкери же PhD докторанты тарабынан бул Жобонун талаптарын бузуу аларды белгиленген тартипте жоопкерчиликке тартуу үчүн негиз болуп саналат	6.4. Нарушение работником или докторантом PhD университета настоящего Положения является основанием для привлечения их к ответственности в установленном порядке
6.5. Эгерде жамааттын мүчөлөрү тарабынан бул Жобо бузулса, PhD докторанттын жүрүм-турумуна коомдук көзөмөлдү камсыз кылуу максатында ушул Жобонун талаптарын аткарбоо учурларын профсоюздук комитетте же Жаштар комитетинде талкуулоо практикасы киргизилиши мүмкүн. Купуялуулук жокко чыгарылбайт	6.5. При нарушении членами коллектива настоящего Положения, в целях обеспечения общественного контроля над поведением докторанта, может быть введена практика обсуждения случаев несоблюдения настоящего Положения на профсоюзном комитете, Молодежном комитете. Конфиденциальность не исключается
6.6. Университеттин ийгиликтүү иштешин камсыз кылуунун маанилүү шарты болуп ички корпоративдик мамилелерде жеке конфликттердин алдын алуу саналат. Университеттин кызматкерлери жана PhD докторанттары эмгек процессинде келип чыккан көйгөйлөрдү чечүүдө биринчи кезекте ушул Жобонун жана жарандык укуктарды коргоочу башка документтердин принциптерин жана эрежелерин жетекчиликке алышат	6.6. Важным условием обеспечения успешной деятельности Университета является недопущение частных конфликтов во внутрикорпоративных отношениях. При разрешении возникающих в рабочем процессе проблем работники и докторанты PhD университета в первую очередь руководствуются принципами и правилами настоящего Положения и других документов, защищающих гражданские права
6.7. Университеттин бөлүмү бул саясаттын аткарылышын көзөмөлдөйт. Университеттин бөлүмү (деканат/дирекция) аныкталган көйгөйлөрдүн адилеттүү жана ырааттуу чечилишин камсыз кылууга умтулат.	6.7. Подразделение университета контролирует реализацию данной политики. Подразделение университета (деканат) стремится обеспечить справедливое и последовательное решение выявленных

Университеттин бөлүмү даттанууларды жана арыздарды кароонун тартиби жөнүндө университеттин кызматкерлерине жана студенттерине маалымдоого милдеттүү	проблем. Подразделение университета обязано информировать работников и обучающихся университета о процедурах рассмотрения жалоб и заявлений
6.8. Этикалык нормалардын бузулушу жөнүндө маселени көтөрүүдө университетинин кызматкери жана PhD докторанты бузуунун оордугун түшүнүшү керек	6.8. Поднимая вопрос о нарушении этических норм, работник и обучающийся докторант PhD университета должен понимать степень тяжести нарушения
6.9. Майда тартип бузуулар (уятсыз сөздөр, мас болуу, түкүрүү, баш ийбөө ж.б.) бөлүмдүн ичинде же окутуучу жана башка кызматкерлердин ортосунда формалдуу эмес талкуулоо аркылуу, түздөн-түз жетекчи менен кеңешүү аркылуу чечилиши мүмкүн. Жетекчи жана анын кол алдындагылар маселени чечүү үчүн акылга сыярлык күч-аракетти жумшоого тийиш	6.9. Незначительные нарушения (нецензурная речь, нетрезвое состояние, плевок, нарушение субординации и др.) могут быть разрешены путем неформального обсуждения внутри подразделения или между педагогическими и другими работниками, посредством консультации с непосредственным руководителем. Руководитель и его подчиненные должны приложить разумные усилия для решения вопроса
6.10. Эгерде ЖОЖдун кызматкери же PhD докторанты мыйзам бузууну олуттуу деп аныктаса (плагиат, одоно административдик же кылмыш, тартип бузуу), ал университеттин бөлүмүнө илимий жетекчиси аркылуу же түздөн-түз арыз менен кайрылууга укуктуу	6.10. Если работник или докторант PhD университета определяет, что нарушение является серьезным (плагиат, совершение грубого административного или уголовного, дисциплинарного нарушения), он имеет право подать официальную жалобу в подразделение университета через руководителя или напрямую
6.11. Корпоративдик этика нормаларынын бузулушуна карата даттануулар кызматкерлер жана PhD докторанттар тарабынан эркин формада университеттин бөлүм башчысына берилет. Арыздар даттанууларды каттоо журналында катталат жана ага кириш каттоо номери коюлат. Даттануу берилген дата аны катталган күн болуп саналат	6.11. Жалобы на факт предполагаемого нарушения норм корпоративной этики оформляются работниками и обучающимися докторантами PhD в свободной форме, и подаются на имя руководителя подразделения университета. Жалобы регистрируются в журнале регистрации жалоб с присвоением ей входящего регистрационного номера. Датой подачи жалобы является дата ее регистрации
6.12. Университеттин бөлүм башчысы даттанууну кабыл алгандан кийин 3 жумушчу күндүн ичинде университеттин кызматкерлеринин ичинен даттанууларды кароо комиссиясын (мындан ары – Комиссия) түзүү маселесин демилгелейт. Комиссия ЖОЖдун жетекчисинин буйругу менен дайындалат, комиссиянын төрагасынан, комиссиянын катчысынан жана комиссиянын башка мүчөлөрүнөн түзүлөт. Комиссиянын мүчөлөрү комиссия кабыл алган чечимдерге таасир этүүчү же таасир этиши мүмкүн болгон ар кандай таасирлерден көз карандысыз болууга тийиш	6.12. После получения жалобы, руководитель подразделения университета в течение 3 рабочих дней инициирует вопрос создания из числа работников университета комиссии по рассмотрению жалобы (далее – Комиссия). Комиссия назначается приказом руководителя университета и формируется в составе председателя комиссии, секретаря комиссии и иных членов комиссии. Члены комиссии должны быть независимы от любого воздействия, которое оказывает или может оказать влияние на принимаемые комиссией решения

6.13. Университеттин бөлүмү комиссия түзүлгөн күндөн тартып 5 жумушчу күндүн ичинде даттануу жөнөтүлгөн адамга билдирет	6.13. Подразделение университета, в течение 5 рабочих дней с момента формирования состава комиссии, информирует лицо, против которого направлена жалоба
6.14. Арыз келип түшкөн күндөн тартып бир айдын ичинде комиссия тарабынан каралууга тийиш. Даттануу процессинде тараптар жеке же жазуу жүзүндө даттануу боюнча кененирээк түшүндүрүү же комментарий берүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болушу керек	6.14. Жалоба должна быть рассмотрена комиссией в течение одного месяца с момента поступления. В процессе рассмотрения жалобы, стороны должны иметь возможность лично или письменно более подробно объяснить или прокомментировать жалобу
6.15. Комиссия университеттин түзүмдүк бөлүмдөрүнөн жана университетте билим алып жаткан ар бир кызматкерден бардык керектүү маалыматтарды суроого жана алууга укуктуу	6.15. Комиссия имеет право запрашивать и получать доступ ко всей необходимой информации от структурных подразделений университета и любого работника, обучающегося университета
6.16. Арызды караган комиссия комиссиянын жыйналышынын протоколун (протоколдон көчүрмөнү) эки тарапка жана университеттин бөлүмүнө жөнөтөт. Чечимде келечекте ушуга окшогон окуялардын алдын алуу боюнча сунуштар камтылууга тийиш	6.16. После рассмотрения жалобы, комиссия направляет обеим сторонам и подразделению университета протокол (выписку из протокола) заседания комиссии. В решении должны быть озвучены рекомендации о том, каким образом подобных случаев можно было бы избежать в будущем
6.17. Арыздарга байланыштуу бардык иш кагаздары университеттин бөлүмү жана комитети тарабынан жашыруун жана урмат-сый менен каралышы керек. Арыз тууралуу маалымат маселени чечүүгө катышкан адамдарга гана берилиши керек. Университеттин бөлүмү жана комиссиясы конфиденциалдуулукту жана/же арыз берүүчүгө сый мамилени камсыз кылбашы ушул Кодексти бузуу болуп саналат	6.17. Все документы, связанные с рассмотрением жалобы, должны обрабатываться подразделением университета и комиссией с соблюдением конфиденциальности и уважительного отношения. Информация о жалобе должна сообщаться только тем, кто участвует в разрешении вопроса. Неспособность подразделения университета и комиссии обеспечить конфиденциальность и (или) уважительное отношение к заявителю является нарушением настоящего Кодекса
6.18. Университетинин бир дагы кызматкери же PhD докторанты ушул Жобого ылайык өз укуктарын жүзөгө ашыруу максатында кандайдыр бир адамга каршы өч алууга же куугунтуктоого укугу жок	6.18. Ни один из работников и обучающихся докторантов PhD университета не имеет права принимать ответные меры против какого-либо лица или подвергаться преследованию за осуществление своих прав в соответствии с настоящим Положением
6.19. Бардык PhD докторанттар коррупциянын кандайдыр бир формаларын же көрүнүштөрүн кабыл алышпайт, анын кандайдыр бир көрүнүшүнө каршы чараларды көрүшөт. Бардыгы жогорку моралдык баалуулуктарды жана мыйзамдуулукту сактоо менен өз ишин ачык жана айкын жүргүзүп, коррупция менен күрөшүүгө жана алдын алууга активдүү катышат	6.19. Все докторанты PhD не приемлют никаких форм и проявлений коррупции, принимая меры любых ее проявлений. Все активно участвуют в борьбе и предупреждении коррупции, осуществляя свою деятельность открыто и прозрачно, придерживаясь высоких моральных ценностей и верховенства закона

6.20. Баалоо – илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын пландаштырууда, баалоодо, тандоодо, өткөрүүдө жана жайылтууда, анын ичинде изилдөө объектилеринин (жаныбарлар дүйнөсүнүн объектилеринин жана жашоо чөйрөлөрүнүн) укуктарын, коопсуздугун жана бакубаттуулугун коргоо процессинде мыйзам бузуулар жок экендиги жөнүндө PhD докторант окуган ЖОЖдун этикалык комиссиясынын корутундусу	6.20. Оценкой является заключение этической комиссии вуза, в котором обучался докторант PhD, об отсутствии нарушений в процессе планирования, оценки, отбора, проведения и распространения результатов научных исследований, включая защиту прав, безопасности и благополучия объектов исследования (объектов живой природы и среды обитания)
6.21. Бардык кызматкерлер жана билим алуучулар ушул Жободо баяндалган жеке адеп-ахлак, жүрүм-турум жана этика нормаларын сактоого жоопкерчиликтүү болушат. Университеттин командасына кошулуу менен ЖОЖдун кызматкерлери жана изденүүчүлөрү университеттин өкүлдөрү болушат	6.21. Все работники и обучающиеся несут ответственность за соблюдение стандартов личной нравственности, поведения и этики, описанных в настоящем Положении. Присоединившись к команде университета, работники и обучающиеся университета становятся представителями университета
6.22. Этикалык принциптерди сактоо жоопкерчилиги бардык деңгээлдеги ар бир кызматкерге жана PhD докторантка жүктөлөт, университеттин анын коомчулугунун кызыкчылыгында репутацияны коргоо, максаттарыбызга жетүү жана дени сак, сый-урматтуу этикалык иш чөйрөсүн жайылтуу үчүн олуттуу мамиле жасоо керек	6.22. Ответственность за соблюдение этических принципов лежит на каждом работнике и обучающимся докторанте PhD на всех уровнях, и к ней следует относиться серьезно для защиты репутации, достижения наших целей и продвижения здоровой, уважительной и этичной рабочей среды в интересах университета и его сообщества
6.23. Университетинин кызматкерлери жана PhD докторанттары паракорлуктун ар кандай түрүн алдын алуу, аныктоо жана билдирүү үчүн жоопкерчиликтүү болушат жана ушул Жобонун бузулушуна алып келүүчү ар кандай аракеттерден алыс болууга тийиш. Пара алуу фактысын ачыкка чыгарбоо/жашырбоо ал адамдын түздөн-түз тиешеси жок болсо да, мыйзамсыз ишке аралашуусуна алып келиши мүмкүн. Мындай учурларда укук бузуунун жагдайына жана оордугуна жараша тартиптик жазалар да колдонулушу мүмкүн	6.23. Работники и обучающиеся докторанты PhD университета несут ответственность за предотвращение, раскрытие и сообщение о любых формах взяточничества и должны избегать любых действий, которые могут привести к нарушению настоящего Положения. Неразглашение/сокрытие засвидетельствованных случаев подкупа может сделать лицо соучастником незаконной деятельности, даже если он/она не имеет прямого отношения к этому. В таких случаях к такому лицу могут быть также применены дисциплинарные санкции в зависимости от обстоятельств и тяжести правонарушения
6.24. Пара алууга катышкан адам да, атайылап көмөктөшкөн, кеңеш берген же үндөгөн ортомчу да пара алуу кылмышына шериктеш болуп эсептелет жана бирдей жазага тартылат	6.24. Как лицо, причастное к подкупу, так и посредник, умышленно содействующий, советующий или поощряющий совершение подкупа, считаются соучастником преступления подкупа и подлежат аналогичному наказанию
7. Жетекчи менен PhD докторанттын ортосундагы жакшы мамилени сактоо	7. Поддержание хороших взаимоотношений научного руководителя с докторантом PhD Взаимоотношения между научным руководителем и докторантом PhD являются определяющим фактором в успешной

Илимий жетекчи менен PhD докторанттын ортосундагы мамиле негизги докторантура программасын ийгиликтүү ишке ашыруунун аныктоочу фактору болуп саналат. Жетекчинин ролу PhD докторантты стимулдаштыруу жана колдоо болушу керек. Жетекчи да, докторант да өз ара урматтоо, сылыктык, жеткиликтүүлүк жана так баарлашуу аркылуу бул мамилеге салым кошо алат	реализации программы базовой докторантуры. Роль научного руководителя должна заключаться в поощрении и поддержке докторанта PhD. И руководитель, и докторант PhD могут внести свой вклад в эти взаимоотношения посредством взаимного уважения, вежливости, доступности, ясности общения
7.1. <i>Байланыш.</i> Жетекчилердин жана PhD докторанттардын баарлашуунун так жана ачык формаларын сактоосу маанилүү. PhD докторанттары алардын ишине тоскоол болушу мүмкүн болгон кыйынчылыктарды же маселелерди өз жетекчилерине ачык айтышы керек	7.1. <i>Общение.</i> Очень важно, чтобы руководители и докторанты PhD придерживались четких и открытых форм связи. Докторанты PhD должны открыто доводить сведения до своих руководителей по любым трудностям или вопросам, которые потенциально могут помешать их работе
7.2. <i>Өз убагында кийлигишүү.</i> Эгерде кыйынчылыктар пайда болсо, өз убагында кийлигишүү сунушталат. Жетекчилер жана PhD докторанттар көйгөй акырындап чечилет деген үмүт менен жөн гана күтүп көйгөйдүн сакталып калышына же начарлашына жол бербеш керек.	7.2. <i>Своевременное вмешательство.</i> При возникновении трудностей рекомендуется своевременное вмешательство. Руководители и докторанты PhD не должны просто ждать и позволять проблеме сохраняться или усугубляться, в надежде на то, что проблема в конце концов разрешится сама собой
7.3. <i>Ачыктык.</i> PhD докторант жана илимий жетекчиси өнүгүүгө таасир эте турган ар кандай көйгөйдүн мүнөзүн жана көйгөйдү чечүү үчүн зарыл болгон кадамдарды так жана макулдашылган түшүнүүгө жетишүүсү маанилүү	7.3. <i>Ясность.</i> Очень важно, чтобы докторант PhD и руководитель достигли четкого и согласованного понимания характера любой проблемы, которая может повлиять на прогресс, и о шагах, необходимых для решения этой проблемы
7.4. <i>Түшүнбөстүктөрдөн качуу.</i> Жетекчи жана PhD докторант үчүн талкууланган кыйынчылыктар боюнча өз пикирлерин жазуу жүзүндө билдирүүсү пайдалуу болушу мүмкүн, ошондо алар экөө тең кайсы жерде турганын так билишет	7.4. <i>Избежание недоразумений.</i> Для научного руководителя и докторанта PhD может быть полезно обменяться письменным изложением своих взглядов на результаты обсуждения любых трудностей, чтобы им было ясно, на чем они оба стоят
7.5. <i>Конструктивдүү сын.</i> Мындай сын жетекчинин милдеттеринин бир бөлүгү жана изилдөө деңгээлиндеги негизги өзгөчөлүк болуп саналат. Бул нерсе PhD докторант менен илимий жетекчинин ортосундагы конфликттерге алып келиши мүмкүн, андыктан иштин башында конструктивдүү сындын мүнөзүн жана максатын талкуулоо кийинчерээк келип чыгышы мүмкүн болгон чыңалууларды азайтууга жардам берет	7.5. <i>Конструктивная критика.</i> Такая критика является частью обязанностей научного руководителя и представляет собой ключевую особенность в исследовательском уровне. Она также может привести к конфликтам между докторантом PhD и научным руководителем, поэтому обсуждение характера и цели конструктивной критики в начале работы может помочь снизить напряженность, которая может возникнуть в дальнейшем

7.6. <i>Иш кагаздарын жүргүзүү.</i> Жетекчилер жана PhD докторанттар үчүн жолугушууларды жазып алуу пайдалуу. Эгерде PhD докторант же илимий жетекчиси экинчи тарап жолугушуу үчүн суроо-талаптарга жооп бербей жатат деп ойлосо, маселе башка деңгээлде көтөрүлүшү керек. Алар кырдаалды жөнгө салууга жардам берүү үчүн илимий жана билим берүү программасынын жетекчисине кайрылуулары керек	7.6. <i>Ведение записей.</i> Руководителям и докторантам PhD полезно вести записи о своих встречах. Если докторант PhD или научный руководитель чувствуют, что другая сторона не реагирует на просьбы о встрече, следует этот вопрос поднять на другом уровне. Они должны обратиться к руководителю научно-образовательной программы за содействием по разрешению ситуации
7.7. <i>Эскертме.</i> Эгерде талкуулардан жана жолугушуулардан кийин илимий жетекчи же PhD докторант иштин жүрүшү канааттандырылчыл эмес деп эсептесе, экинчи тарапка бул чечимдин себептери жөнүндө жазуу жүзүндө билдирилүүгө жана жооп алуу мүмкүнчүлүгү болууга тийиш. Жетишкендиктин натыйжалары жылдык отчеттордо чагылдырылышы керек	7.7. <i>Уведомление.</i> Если после обсуждений и встреч руководитель или докторант PhD считают, что прогресс был неудовлетворительным, другая сторона должна быть уведомлена в письменном виде о причинах такого решения и иметь возможность получения ответа. Результаты достижений должны отображаться в ежегодных отчетах
8. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тартиби	8. Порядок внесения изменений и дополнений
8.1. Жаңы кырдаалдарга жараша, ушул Жобого өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүгө жол берилет	8.1. В зависимости от сложившихся обстоятельств допускается внесение изменений и дополнений в настоящее Положение
8.2. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү, ушул Жобо боюнча талкууланган жана макулдашылган соң, Окумуштуулар кеңешинин чечими жана ОшМУнун ректорунун буйругу негизинде күчүнө кирет	8.2. Внесение изменения и дополнения осуществляется в соответствии с настоящим Положением после обсуждения и согласования и вступает в силу на основании Решения Ученого совета и приказом ректора ОшГУ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

Ош шаары

БУЙРУК

(PhD докторанттарды которуу, тикелөө жобосу жөнүндө)

2024-жылдын 30-октябрындагы ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинде № 2 протоколунун чечиминин негизинде ар түрдүү өндүрүштүк маселеде каралган жоболорго толуктоолорду жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына шайкеш келтирүү № 5.1 маселе боюнча төмөндөгүдөй **буйрук кылам:**

1. «PhD докторанттарды которуу, тикелөө жөнүндө» жобосун кабыл алынсын жана бекитилсин.
2. Кабыл алынган жобону институт, жогорку мектеп, факультеттерде түшүндүрүү иштерин жүргүзүү жана аткарылышын камсыздоо аспирантура жана докторантура бөлүмүнүн башчысы, доцент Ж. Т. Молдалиевге милдеттендирилсин.
3. Бул чечимдин аткарылышын көзөмөлдөө ОшМУнун илимий иштер жана инновациялар боюнча проректору, доцент Р. Н. Арапбаевге жүктөлсүн.

ОшМУнун ректору,
профессор

К. Г. Кожобеков

Лист согласования

ОК № 2, 30.10.2024 өндүрүштүк маселе (PhD докторанттарды которуу, тикелөө жөнүндө жобосу)

№ 6359-ФХД/24 от 12-11-2024

Описание: ОК № 2, 30.10.2024 өндүрүштүк маселе (PhD докторанттарды которуу, тикелөө жөнүндө жобосу)

Инициатор: Асанбекова Джамиля Жекшеналиевна

Предмет согласования:

Приказ "ОК № 2, 30.10.2024 өндүрүштүк маселе (PhD докторанттарды которуу, тикелөө жөнүндө жобосу) (№ 6359-ФХД/24 от 12-11-2024)"

№	ФИО	Должность	Результат	Дата	Примечание
1	Асанбекова Джамиля Жекшеналиевна	Ученый секретарь (Ректорат)	Согласован	05-11-2024	
2	Молдояров Уларбек Дуйшобекович	Санариптик трансформациялоо жана электрондук билим берүү боюнча проректор (Ректорат)	Согласован	05-11-2024	
3	Айдарбекова Жамал Абдыкадыровна	Заведующий отделом (Укук иштери бөлүмү)	Согласован	05-11-2024	
4	Курбанбаева Динара Шараповна	Начальник отдела (Пландоо-финансылык бөлүмү)	Согласован	06-11-2024	
5	Арапбаев Русланбек Нурмаматович	Илимий иштер жана инновациялар боюнча проректор (Ректорат)	Согласован	11-11-2024	
6	Кожобеков Кудайберди Гапаралиевич	Ректор (Ректорат)	Утвержден	12-11-2024	
7	Батралиева Азиза Мухтаровна	Инспектор (Диссертациясынын үстүнөн өз алдынча иштеген илим изденүүчүлөр сектору)	Выполнен	12-11-2024	